

Innst. O. nr. 116

(2004-2005)

Innstilling til Odelstinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen

Ot.prp. nr. 76 (2004-2005)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringar i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting. Endra sanksjonsreglar mv.

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Hovudinnhaldet i proposisjonen

Hovudføremålet med proposisjonen er å innføra eit meir nyansert sanksjonssystem enn det som finst no ved brot på kringkastinglova, kringkastingsforskrifta og vilkår gitt i medhald av lova. Departementet gjer òg framlegg om einskilde andre endringar i lova. Endringane i lova skal bidra til at norske kringkastarar og aktørar som deltek i spreiding av kringkasting til det norske publikum sørgjer for at sendingane er i samsvar med dei rettslege rammene som gjeld for slike sendingar og som er fastsette i norsk og internasjonalt regelverk for kringkasting.

I proposisjonens kapittel 2 gjer departementet framlegg om å endra og innføra nye administrative reaksjonssystem for å motverke brot på kringkastinglova, føresegner og vilkår gitt i medhald av lova. Framlegget inneber samstundes ei avkriminalisering av ei rad føresegner i lova. I dag femner straffeansvaret om 24 paragrafar i lova med tilhøyrande føresegner i forskrift, og verkeområdet vart i høyringsnotatet foreslått utvida med kapitla fem og seks. Departementet har sett nærmare på behovet for straff i lys av framlegga som gjeld gebyr og tvangsmulkt. Konklusjonen av denne gjennomgangen er eit framlegg om å la straffeansvar gjelda for brot på føresegner i åtte paragrafar, altså ei avkriminalisering av 16 paragrafar. Heimel til å gi gebyr og åtvaring blir foreslått ut-

vida og det blir foreslått å innføra ein ny heimel til å gi tvangsmulkt. Samla sett gir dette etter departementets vurdering eit sett med verkemiddel som i langt større grad er tilpassa kringkastingsregelverket enn tilfellet er etter dagens reaksjonssystem, utan at det går ut over rettstryggleiken. Det legg også til rette for ei meir effektiv og målretta administrering av regelverket enn etter dagens system.

I kapittel 3 gjer departementet framlegg om at regelverket om skjult reklame i kringkastingsprogram blir flytta frå kringkastingsforskrifta til lova. Dessutan har det blitt reist spørsmål om heimelen til delar av forskriftsreguleringa. Det er gjort somme endringar, slik at lova kjem klarare i samsvar med dei internasjonale pliktene Noreg har teke på seg.

Kringkastinglova inneheld i dag ein heimel til å forby å senda vidare i kabelnett visse program som er i strid med norsk lov. I kapittel 4 gjer departementet framlegg om å utvida denne heimelen til å gjelda formidling av visse ulovlege program frå utanlandske kringkastarar, same kva for distribusjonsmåte som er vald. Etter dette framlegget blir reguleringa på dette området meir teknologinøytral.

I kapittel 5 gjer departementet framlegg om å avvikla ordninga med Medietilsynet som tvisteløysingsorgan i saker der abonnentar og kabeleigar ikkje blir samde om val av kanalar i kabelnettet. I staden får Medietilsynet fullmakt til å krevja omval dersom abonnementsval ikkje har skjedd i samsvar med reglane for slike val. Slike ureglementerte val vil oftast følgjast av klager frå abonnentar. Det kan likevel bli nødvendig å gripa inn sjølv om det ikkje ligg føre klager, når det er klare brot på reglane. Framlegget femner også om slike tilfelle. Omvalsregelen vil først bli teken i bruk når reglane om abonnementsval er blitt presiserte i forskrift til lova.

1.2 Reviderte sanksjonsreglar

1.2.1 *Departementets vurdering*

1.2.1.1 GENERELLE MERKNADER

Departementet vil innleiingsvis klargjere skiljet mellom omgrepa administrative reaksjonar, sanksjonar og straff. Administrative reaksjonar blir her nytta som eit samleomgrep for ulike tiltak forvaltninga set i verk for å fremje etterleving av regelverk. Sanksjonsutvalet nyttar omgrepet sanksjonar om "(...) negativ reaksjon som kan ilegges av offentlig myndighet med hjemmel i lov, og retter seg mot en begått overtredelse av lov, forskrift eller individuell avgjørelse, og som har et hovedsakelig eller vesentlig pønalt formål", jf. NOU 2003: 15 s. 20. Sanksjonar kan vera slike reaksjonsformer som blir rekna som straff etter Grunnlova § 96 og som må gjerast ved dom. Men sanksjonar kan også vera administrativt fastsette reaksjonar mot lovbrøt og som har eit vesentleg pønalt preg. Gebyr vil vera ein slik administrativ reaksjon som reknast som sanksjon. Det finst også administrative reaksjonsformer som skal fremje etterleving av regelverk, men som likevel ikkje kan reknast for sanksjonar etter Sanksjonsutvalets definisjon. Sidan tvangsmulkt verkar framover i tid og skal presera fram oppfyllding av ei plikt, vil tiltaket vera ei slik administrativ reaksjonsform som ikkje er ein sanksjon. Det finst ikkje eit klart pønalt føremål knytt til denne reaksjonsforma. Vilkåra for å gi ho blir òg annleis enn for sanksjonane.

Framlegga gjeld straff, gebyr, åtvaring og tvangsmulkt. Dei fire verkemidla blir behandla kvar for seg nedanfor. Det er likevel viktig å sjå alle verkemidla i kringkastingsregelverket i samanheng. Innføring av tvangsmulkt og utviding av verkeområdet for gebyr har gjort det naturleg å vurdera avkriminalisering av brot på reglar i lov og forskrift. Straff skal etter framlegget berre kunna nyttast ved brot på reglar som vernar viktige samfunnsinteresser, t.d. vidareending av pornografi, av omsyn til enkelte sjåarar, t.d. mindreårige, eller av internasjonale omsyn.

1.2.1.2 STRAFF

I høyringsnotatet gjorde departementet framlegg om ei tilpassing av § 10-1 bokstav a som følgje av endringar i lova etter at denne føresegna vart revidert sist. Det gjeld utviding av verkeområdet for straff til også å femna om kapitla 5 og 6, retting av feil informasjon og NRK. På bakgrunn av m.a. merknader i høyringsrunden, handsaminga av St.meld. nr. 26 (2003-2004) og vurderingane til Sanksjonsutvalet har departementet vurdert behovet for straff på ny. I lys av framlegga til utviding av verkeområdet for gebyr og innføring av tvangsmulkt vurderer departementet at behovet for straff blir mindre. Departementet har teke utgangspunkt i den momentlista som

Sanksjonsutvalet har sett opp for vurdering av om brot på ei handlingsnorm skal vera straffbar. Departementet har lagt vekt på at straff berre bør brukast ved brot på reglar som vernar om viktige samfunnsmessige interesser. Det er vidare lagt opp til at straff skal brukast ved alvorlege brot på desse reglane. Departementet har òg teke omsyn til at brot på enkelte av dei straffesanksjonerte reglane i kringkastingslova kan bli råka av straffereglar i anna regelverk om marknadsføring. Departementet gjer difor framlegg om å avgrensa høvet til å bruka straff til brot på følgjande reglar:

- § 2-1 første og tredje ledd. Konesjons- og registreringsplikt for å driva kringkasting
- § 2-4 Melding fra statsmyndighet mv.
- § 2-7 Beskyttelse av mindreårige seere
- § 3-1 andre ledd. Forbud mot reklame særskilt rettet mot barn og reklame i tilknytning til barneprogram
- § 4-5 første ledd bokstav b og d. Forbud mot vidareending av visse program
- Kapittel 9 Ulovlig kringkasting fra skip og fly i internasjonalt område mv.

For at styresmaktene skal kunne ha oversikt over kva for kringkastarar som sender og kven som er ansvarlege for sendingane, er det viktig at reglane om konsesjons- og registreringsplikt i § 2-1 blir overhalde. Departementet foreslår vidare å behalda straffesanksjonen for brot på reglar som vernar mindreårige mot skadeleg innhald og ulovleg reklamepress. At kringkastarane overheld plikta til å senda viktige meldingar frå styresmaktene når dei blir pålagde det, er også særskilt viktig, for å hindra skade på liv og helse.

Departementet understrekar at bruk av straff som reaksjon må tilpassast innhaldet i den aktuelle regelen og kor grovt brotet er. Melding frå styresmaktene bør vera særleg viktig for at straff skal kunna nyttast som sanksjonsmiddel. Ved svært kortvarige brot på dei ulike reglane bør heller ikkje straff nyttast, med mindre brot på reglane tek seg oppatt.

1.2.1.3 GEBYR

Endra framlegg om gebyr

Departementet gjer framlegg om å utvida verkeområdet for gebyr til å omfatta brot på reglane i kapittel 2 (m.a. konsesjonsreglar), §§ 6-4 (NRK) og 8-1 og 8-2 (m.a. reglar om meldeplikt). Utvidinga av verkeområdet for gebyr har som føremål å innføra eit meir differensiert reaksjonssystem også for brot på andre delar av regelverket enn reklame- og sponseregane. I dag finst ingen sanksjonar bortsett frå åtvaring, inndraging av konsesjon og straff for brot på desse reglane. Tvangsmulkt er eit verkemiddel for å få dei ansvarlege til å oppfylla pliktene sine og skal

ikkje brukast som ei etterfølgjande reaksjonsform mot regelbrot. Gebyr er derfor nødvendig for å fanga opp brot som er for alvorlege for åtvaring, men ikkje grove nok for straff der straff også er eit sanksjonsmiddel. Gebyr vil også koma i staden for straff i høve til ei rekkje føresegner, og vil vera nødvendig for å sikra ein reaksjon i tillegg til åtvaring for dei "avkriminaliserte" føresegnene.

Gebyr etter gjeldande § 10-3 skal reknast ut etter kva den ansvarlege har tent på regelbrotet, jf. Innst. O. nr. 34 (1993-1994) til Ot.prp. nr. 29 (1993-1994), om reglar om sanksjonar ved brot på kringkastingslova. Dette skal gjelda også i høve til brot på dei reglane som no vil kunne bli sanksjonerte med gebyr. Som tidlegare, skal nærmare reglar om utrekning av gebyr fastsetjast i føresegner til lova, jf. dagens §§ 10-1 til 10-5 i kringkastingsforskrifta. Slike reglar vil krevje ei særskilt høyring blant relevante instansar og organisasjonar før reglane blir fastsette.

Departementet gjorde i høyringsnotatet framlegg om at gebyr også skulle kunne nyttast ved brot på reglane i kap. 4 (Videresending i kabelnett mv.) og for brot på reglane om m.a. kontroll av omsetning av kringkastingsmottakarar i §§ 8-1 og 8-2. Departementet meiner på bakgrunn av m.a. synspunkt som vart fremja i høyringsrunden at tilstrekkeleg oppfyling av dei fleste reglane i kap. 4 blir sikra gjennom den nye heimelen til å gi tvangsmulkt. Om ein kabeleigar t.d. ikkje oppfyller formidlingsplikta i lova § 4-3 skal Medietilsynet kunna vedta ei tvangsmulkt for kvar dag som går inntil formidlingsplikta blir oppfylt. Den nye heimelen til å krevja nytt abonnementsval ved brot på reglane om slike val i lova § 4-4 vil etter departementets oppfatning òg bidra til at desse reglane blir fylgde. Når det gjeld reglane for kontroll av radiohandlarar og etterleving av meldeplikt for sal av fjernsynsapparat i §§ 8-1 og 8-2 og føresegner til desse, er det etter departementets oppfatning behov for å kunne gi ein etterfølgjande administrativ reaksjon når brot på reglane er konstatert. I dagens reglar er slike brot berre omfatta av straffesanksjon, men straff skal etter framlegget ikkje ramma brot på disse reglane. Som nemnt i høyringsfråsegna frå Justisdepartementet, er bruk av gebyr som alternativ til straff i samsvar med tilrådingane i utgreinga frå Sanksjonsutvalet (NOU 2003:15).

For dei administrative reaksjonane i kringkastingslova som etter Sanksjonsutvalets definisjon er å rekne for sanksjonar (åtvaring, gebyr, inndraging av konsesjon), er det ikkje presisert noko skuldkrav i reglane dag. Reglane har vore i kraft i meir enn åtte år. Etter desse reglane skjer det ei konkret vurdering i kvar enkelt sak om det er rimeleg å fatta vedtak om administrativ sanksjon. Er den ansvarlege ein fysisk person vil det derfor ikkje bli gitt sanksjon viss regelbrotet er unnskyldelig og den ansvarlege ikkje er

noko å bebreida. Når den ansvarlege for eit regelbrot er eit føretak, blir ansvaret etter reglane nærmast objektivt. Etter reglane vil føretaket bli ansvarleg når eit regelbrot er gjort på føretakets vegne. Føretaket blir ansvarleg sjølv om ingen enkeltperson har utvist skuld eller ingen skuldig enkeltperson kan utpekast. Berre force majeure og såkalla hendelege uhell kan frita føretaket for ansvar for regelbrot.

1.2.1.4 ÅTVARING

I mange tilfelle vil det vera naturleg å gi ei åtvaring ved første gongs regelbrot.

Departementet gjorde ikkje framlegg om å endra § 10-2 om åtvaring i høyringsnotatet. Statens medieforvaltning har peika på at etter gjeldande rett femner § 10-2 om åtvaring ikkje kabeleigarar. Departementet meiner at åtvaring også bør kunna nyttast i forhold til andre som er ansvarlege for å overhalda reglar i lova. Departementet gjer derfor framlegg om ei justering i § 10-2 for å presisera dette. For å gjera regelen enklare med omsyn til kven som kan få åtvaring, blir omgrepet "den ansvarlige" teke inn. Kven som er ansvarleg i høve til det einskilde brotet, vil gå fram av regelen som er broten. Til dømes vil det vera den einskilde kringkastaren som har ansvaret for at reglane om europeisk programmateriale i lova § 2-6 og reglane om reklame og sponing i kap. 3 blir overhalde. På same vis vil § 8-2 i lova og forskrifter til regelen angi kven som er ansvarleg for å overhalda meldeplikta for omsetning mv. av kringkastingsmottakar.

Åtvaring må reknast for ein administrativ sanksjon.

1.2.1.5 TVANGSMULKT

Departementet gjer framlegg om at tvangsmulkt skal kunna nyttast ved brot på desse reglane: kapittel 2 (m.a. konsesjonsreglar), kapittel 3 (reglar om reklame og sponing), kapittel 4 (reglar om vidaresending mv. i kringkastingsnett), §§ 6-4 (NRK) og 8-1 og 8-2 (m.a. reglar om meldeplikt), eller forskrift eller enkeltvedtak fastsett i medhald av desse reglane.

Tvangsmulkt er i høyringsnotatet nemnt som ein sanksjon. Mange definisjonar av sanksjon inneheld ikkje tvangsmulkt, sjå t.d. NOU 2003:15 kapittel 15. Tvangsmulkt skal ikkje nyttast som etterfølgjande reaksjon på regelbrot og har såleis ikkje eit pønalt føremål. Tvangsmulkt gjeld hovudsakleg plikter som ikkje blir oppfylte eller pålegg som ikkje blir følgde.

Tvangsmulkt skal verka som eit press for å tvinga fram handlingar eller for å avslutta ulovlege forhold. Tvangsmulkt verkar såleis berre i høve til fastsette plikter eller pålegg. Tvangsmulkt får berre verknad etter at ei plikt er broten.

Departementet viser til at det etter den nye reaksjonsforma tvangsmulkt ikkje vil vere naudsynt å påvisa skuld. Dette har samband med at Medietilsy-

net skal gi reaksjonen slik at den ansvarlege får tid til å innretta seg i tråd med regelverket før tvangsmulktta forfell.

Ved utmålinga av tvangsmulkt skal Medietilsynet ta utgangspunkt i kva den ansvarlege sparar ved å ikkje oppfylle plikta til rett tid.

Om ikkje ei plikt blir oppfylt til rett tid og tvangsmulkt ikkje verkar, kan Medietilsynet vurdere om ein vil gi gebyr eller andre sanksjonar som ein etterfølgjande reaksjon i dei høva tilsynet kan konstatera at det har vore eit klart regelbrot. Sidan ein ikkje reknar tvangsmulkt som ein sanksjon vil det ikkje vera brot på forbodet mot dobbeltstraff å nytta denne reaksjonsmåten saman med andre sanksjonsformer.

1.3 Forbod mot salsfremjande omtale og skjult reklame

1.3.1 Departementets vurdering

Departementet er klar over at framlegget om nærare regulering av skjult reklame og salsfremjande omtale i program reiser vanskelege og viktige spørsmål knytt til inngrep i redaksjonelle spørsmål. Mange av høyringsinstansane er uroa for at styresmaktene skal gå for langt i å kontrollere dei redaksjonelle vurderingane bak eit program.

Departementet meiner at det framlegget som var presentert i høyringsnotatet korkje grip inn i det redaksjonelle sjølvstendet på ein uakseptabel måte eller gjer det ulovleg å driva forbrukarjournalistikk. Intensjonen med framlegget var å føra det norske regelverket meir på linje med det internasjonale regelverket Noreg har slutta seg til og dermed er bunde av, både når det gjeld Europarådets fjernsynskonvensjon og EUs TV-direktiv. Departementet vil òg visa til utviklinga av nytt mottakarutstyr som m.a. kan gjere det mogeleg for sjåarane å "hoppa over" vanlege reklameinnslag mellom programma. Denne utviklinga kan føra til større interesse for å freista å plassera marknadsførande innslag inn i vanlege program.

Når det gjeld sponsa program inneheldt framlegget i høyringsnotatet to endringar i høve til gjeldande § 3-4 tredje ledd. Den første var å understreka at "spesielle salgsfremmende henvisningar til slike produkt eller tenester" er eit døme på ulovleg oppmoding til kjøp eller leige av sponsor eller tredjemann sine produkt eller tenester. Det er eit viktig døme, fordi slike tilfelle er særleg graverande. Derfor var det nemnt spesielt. Den andre endringa var å presisera forbodet mot skjult reklame. I TV-direktivet står dette forbodet i innleiingsartikkelen til kapitlet om reklame og sponing (artikkel 10 nr. 4), der det blir slått fast at "Skjult reklame er forbudt". Det gjeld alle program, både dei som er sponsa og dei som ikkje er det. I norsk rett er dette forbodet generelt nemnt i forskrifta.

Ut frå innspela som er komne i høyringsrunden ser departementet behov for å gjere omsyna bak framlegga klårare også i lovteksten. Dette blir gjort ved å ta inn ein definisjon av skjult reklame i § 1-1 i lova. I tillegg foreslår departementet eit generelt forbod mot skjult reklame i program i staden for, som det opphavleg var gjort framlegg om, det generelle forbodet mot oppmuntring til kjøp eller leige av produkt eller tenester, i § 3-3 og forbodet mot skjult reklame i § 3-4.

Med dette meiner departementet det kjem klårare fram at reglane skal hindra innslag som er gjort av marknadsføringsomsyn utan at publikum blir gjort merksame på det. Det skal vera mogleg for publikum å skilja det redaksjonelle stoffet frå det marknadsførande. Dette var også omsyna bak dei opphavlege framlegga. Departementet finn òg at regelverket på denne måten blir enklare og meir oversiktleg når det gjeld desse omsyna.

Skjult reklame er etter definisjonen i framlegget i denne proposisjonen presentasjon av varer, tenester, varemerke mv. som er medviten marknadsføring og som kan vera villeiande for publikum med omsyn til om det faktisk er marknadsføring. Definisjonen av skjult reklame i framlegget vil byggja på tre kriterium: framvisinga må vera tilsikta, framvisinga må ha ein marknadsførande effekt og den må vera egna til å villeia publikum med omsyn til om det er eit tilsikta marknadsførande innslag. Den marknadsførande framvisinga må vera tilsikta frå nokon som har delteke i produksjonen av innslaget eller frå kringkastaren sjølv.

Forbrukarjournalistikk er ikkje reklame, sjølv om innslag kan innehalda positiv omtale av visse produkt eller tenester. Med forbrukarjournalistikk er meint program med eit redaksjonelt innhald, der redaksjonen opptre sjølvstendig og uavhengig, og der kringkastaren ikkje tek imot noka form for vederlag eller oppnår andre fordelar for god omtale. Forbrukarjournalistikk har publikum som oppdragsgjevar, ikkje produsent eller seljar. Det vil ikkje vera nok å fastslå at eit program har ein salsfremjande effekt for at ein skal kunna seia at det inneheld skjult reklame. Ein må skilja mellom verknaden av og motivet for sendinga i denne samanhengen. Er programmet redaksjonelt motivert, er det ikkje skjult reklame, sjølv om det kan hende har salsfremjande effekt.

Definisjonen vil femna om skjult reklame både i program produsert av kringkastaren sjølv og av eksterne produsentar. Departementet ser at det kan bli vanskeleg for kringkastaren å sende til dømes ei rad spelefilmar og andre program om forbodet mot skjult reklame skulle bli handheva likt i høve til alle eksterne produksjonar. Når det gjeld eksterne produksjonar vil tilsynsorganet vere meir varsamt med å slå ned på skjult reklame om ikkje programmet er produsert på

bestilling frå kringkastaren eller kringkastaren på annan måte har kunna påverka produksjonen. I handhevinga av regelen vil tilsynsorganet òg leggja vekt på om den skjulte reklamen er i eit barneprogram. Departementet meiner det er ekstra viktig å unngå marknadsførande innslag i program for barn. Barn vil normalt ha vanskelegare for å oppfatte om det ligg marknadsføringshensikter bak innslaga.

Endringa er ikkje meint å endra dei vurderingane som er gjort og den praksisen som er fylgt ved handheving av § 3-4 tredje ledd i lova. Departementet oppheld framlegget om å presisera at å vise til sponsor eller tredjepart sine produkt eller tenester på ein salsfremjande måte er eit klart døme på oppmuntring til kjøp eller leige av slike produkt eller tenester i sponsa program i § 3-4. Forskjellen mellom reguleringa av sponsa program og andre program når det gjeld salsfremjande innslag vil derfor først og fremst vera at ein kan slå direkte ned på salsfremjande omtale eller framsyning av sponsors produkt eller tenester i sponsa program, utan å først vurdere om forbodet mot skjult reklame er brote.

I høyringsnotatet gjorde også departementet framlegg om at føresegna som gjeld presentasjon av premiar i program bør flyttast frå kringkastingsforskrifta til lova som ny § 3-5 og tilpassast framlegget som gjeld ny § 3-3 og § 3-4 tredje ledd.

1.4 Forbod mot vidaresending av ulovlege og skadelege program

1.4.1 Departementets vurdering

Departementets framlegg om å endra § 4-5 inneheld to element.

Det første elementet gjeld ei utviding av § 4-5 første ledd bokstav b. Gjeldande regler fastset at Medietilsynet kan leggja ned forbod mot vidaresending av fjernsynssendingar som sender program med pornografi eller vald i strid med norsk lov. Denne regelen er foreslått utvida, slik at han også skal femna om program med innhald som i alvorleg grad kan vera skadelege for den fysiske, psykiske og moralske utviklinga hjå mindreårige.

Det andre elementet gjeld eit nytt andre ledd i § 4-5 om at Medietilsynet kan leggja ned forbod mot sal, utleige eller marknadsføring av innretningar eller tenester som har til føremål å gi tilgjenge til slike fjernsynskanalar som er nemnde i § 4-5 første ledd.

§ 4-5 FØRSTE LEDD BOKSTAV B

TV-direktivet artikkel 22 nr 1 fastset at dei statane direktivet gjeld for, "...skal treffe passende tiltak for å sikre at fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet ikke sender programmer som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, mentale og moralske utvikling, særlig programmer som inneholder pornografiske scener eller umotivert vold". Denne plikta

har Noreg oppfylt gjennom § 2-7 i lova og § 2-5 i forskrifta. Men § 2-7 gjeld berre fjernsynsselskap under norsk jurisdiksjon. Etter artikkel 2a nr 2 i direktivet kan ein medlemsstat også hindra fri mottaking og vidaresending på sitt territorium av ei fjernsynssending frå ein annan medlemsstat dersom fjernsynssendinga "... utgjør et åpenbart, vesentlig og alvorlig brudd på artikkel 22 nr. 1 eller 2 og/eller artikkel 22a". Å stanse skadelege utanlandske sendingar er altså ikkje ei plikt for mottakarlandet, men det har høve til å gjera det.

Departementet har sett det som uheldig dersom det i utgangspunktet skal vera andre kriterium for det som kan sendast frå norske kringkastarar enn det som kan mottakast frå utanlandske selskap på dette feltet. Det vil innebera at føremålet med regelen, å verna mindreårige mot program som i alvorleg grad kan skada den fysiske, psykiske og moralske utviklinga deira, ikkje kunne oppfyllest fullt ut.

Fleire høyringsinstansar har peika på at kriteria er svært skjønsmessige og at framlegget kan innebera innføring av sensur i strid med yringsfridomen og det redaksjonelle sjølvstendet. Dei uklare punkta som er nemnde spesielt, er at det ikkje finst nokon definisjon av "mindreårig", at det ikkje er sagt noko om tidspunkt for sending og at det ikkje er spesifisert kva for programinnslag i tillegg til ulovleg pornografi og vald som skal kunna rammast.

Art. 2a nr. 2 bokstav a krever at brotet på reglane om skadeleg innhald skal vera openbart, vesentleg og alvorleg før ein kan stanse utanlandske sendingar med slikt innhald. I praksis vil dette seie at Medietilsynet hovudsakeleg vil gripe fatt i sendingar som har eit innhald som klart er i strid med reglane i straffelova om pornografi og valdsskildringar. På den måten kan ein hevda at endringa av § 4-5 første ledd bokstav b har liten praktisk effekt. Departementet meiner likevel det er fornuftig å oppretthalda framlegget for å visa at hovudomsynet bak regelen i § 4-5 første ledd bokstav b er å verna mindreårige mot skadeleg innhald.

Departementet vil presisera at program som fell inn under kriteria i direktivet art. 22 nr. 1, slik dei er gjennomført i lova § 2-7 og forskrifta § 2-5, er heilt forbode å senda for kringkastarar under norsk jurisdiksjon. Slike program blir derfor ikkje tilletne å senda sjølv om ein vel eit sendetidspunkt då mindreårige normalt ikkje ser fjernsyn. Det same vil gjelda i høve til dei programma eller innslaga Medietilsynet kan forby etter den nye § 4-5 første ledd bokstav b.

§ 4-5 NYTT ANDRE LEDD

Framlegget til nytt andre ledd i § 4-5 vil gi heimel for forbod mot sal, utleige eller marknadsføring av innretningar eller tenester som har til formål å gi tilgjenge til program med ulovleg innhald. Etter dagens

§ 4-5 kan Medietilsynet stansa vidaresending i kabelnett av utanlandske TV-kanalar med visse former for ulovleg innhald. Ved den foreslegne endringa vil reguleringa av TV-mottak via kabelnett og TV-mottak via andre plattformer som distribuerar utanlandske TV-kanalar til norske sjåarar bli meir lik.

Fleire høyringsinstansar har peika på at faren for å ramma innretningar eller tenester som formidlar lovlege kanalar/program er stor. Andre har peika på at framlegget vil ramma reint tekniske hjelparar og ikkje dei som kringkastar programma. Departementet vil her presisera at framlegget ikkje skal ramma kanalar som sender lovleg innhald eller reint tekniske hjelparar. På bakgrunn av høyringsrunden vil departementet foreslå visse endringar i lovteksten som saman med merknadene vil presisera dette.

§ 4-5 andre ledd er mest praktisk i høve til program som ikkje kjem frå ein kringkastar som høyrer under norsk jurisdiksjon. I den grad slike program/kanalar kjem frå land som korkje er bundne av TV-direktivet eller Fjernsynskonvensjonen, finst det ingen internasjonale rettsreglar som skal sikra at berre lovleg innhald blir vidaresendt. Vidareending i kabelnett er alt regulert i kringkastingslova. Framlegget til ny § 4-5 andre ledd har som føremål å hindra at program med ulovleg innhald blir motteke via andre plattformer.

Departementet foreslo i høyringsnotatet at aksesselskapet skulle kunna gjerast ansvarleg. Det har somme høyringsinstansar meint er å ramma ein teknisk hjelpar som ikkje kan påverka det redaksjonelle innhaldet i det som blir formidla. Etter departementets syn kan ikkje aksesselskap definerast som ein reint teknisk hjelpar. Departementet er klar over at aksesselskap ikkje kan påverka det redaksjonelle innhaldet i det som blir vidaresendt. I det perspektivet kan ikkje eit aksesselskap seiast å "rå over innhaldet". Departementet viser til aksesselskapa som dei aktørane som set saman, marknadsfører og sel innhald til sjåarane. Dei har kjøpt retten til å selja eller leiga ut fjernsynskanalar til publikum, og dei gjer avtalar med sjåarane anten direkte eller gjennom ulike forhandlarar. Det er også aksesselskapet eller forhandlarar som stengjer kanalar for sjåarar dersom dei ikkje oppfyller sin del av avtalen, til dømes ved ikkje å betala. I dette perspektivet må aksesselskapet seiast å rå over innhaldet, og det er denne råderetten departementet har peika på i høyringsnotatet. På same måten må aksesselskapet eller dei som handlar på vegner av aksesselskapet etter departementets syn også ha eit ansvar for å stengja kanalar som sender ulovleg innhald og hindra sending av enkeltprogram med ulovleg innhald. Det ulovlege innhaldet kan vera kjent på førehand eller aksesselskapet kan ha fått melding om det frå Medietilsynet.

Omgrepet vidareending har til vanleg blitt nytta for vidareending i kabelnett. Men òg i digitale bakkenett for fjernsyn kan det vere snakk om vidareending. Artikkel 2a nr 2 i TV-direktivet gir ein medlemsstat høve til både å hindra fri mottaking og vidareending av visse sendingar. Det er derfor heller ikkje avgjerande for å kunna bruka § 4-5 andre ledd at ei sending rettsleg sett er å rekna som vidaresendt. Om ei sending er vidaresendt eller blir motteke direkte frå den utanlandske kringkastaren blir i den samanhengen ikkje så viktig.

Departementet er kjent med at innretningar eller tenester som er nødvendige for å få tilgjenge til ulovlege fjernsynssendingar ofte vil vera dei same som er nødvendige for å kunna sjå lovlege sendingar. Det er ikkje meininga å ha forbod mot slikt utstyr. Forbodet gjeld innretningar som er nødvendige for å gi tilgjenge til ulovlege sendingar, t.d. spesialkort eller integrerte delar av andre innretningar. På same måten som eit kort ikkje gir ein sjåar tilgjenge til ein bestemt kanal fordi vedkomande ikkje har betalt leige for den, vil ulovlege kanalar bli stengde av.

I enkelte samanhengar kan formidling av audiovisuelle tenester via internett bli rekna for kringkasting, såkalla webcasting, jf. definisjonen i lova § 1-1. Om sendinga er ulovleg, kan ei personleg datamaskin då bli rekna for utstyr som gir tilgang til ulovleg programinnhald. Departementet ynskjer sjølv sagt ikkje å kunna nedleggja forbod mot basis mottaksutstyr, som parabolantennar, fjernsynsapparat eller PC-ar, sjølv om dei for den enkelte kan vera nødvendige for å få tilgang til ulovlege sendingar. Heimelen til å gi forbod mot utstyr som gir tilgang til fjernsynskanalar eller program som er ulovleg etter § 4-5 vil berre bli nytta i høve til utstyr som er spesielt innretta for å gi tilgang for desse forbodne kanalane eller programma. Heimelen vil ikkje bli nytta mot mottaksutstyr eller tekniske innretningar som blir nytta meir generelt for mottak av fjernsyn.

1.5 Oppheving av ordninga med tvisteløysingsorgan i visse typar saker

Kringkastingslova § 4-6 inneheld reglar om klage mv. på vedtak som gjeld vidareending av kringkasting i kabelnett, m.a. abonnementsval.

Departementet sluttar seg til dei høyringsinstansane som har peika på at det er nødvendig med klarare reglar om abonnementsval og at dei skal fastsetjast i forskrifts form. Pålegg om gjennomføring av nytt abonnementsval er ei alvorleg sak, og fråviket frå reglane bør stå i høve til inngrepet. Reine bagatellar skal ikkje kunna føra til nytt abonnementsval. Reglar om abonnementsval gjeld berre for kabelnett.

Departementet vil utarbeide meir detaljerte reglar om abonnementsval før ordninga med at Medietilsynet kan påleggja omval blir tatt i bruk. Dei nye regla-

ne bør vera enkle å praktisera for kabeleigarane og gjera valet reelt og lettfatteleg for abonnentane. Reglane bør m.a. seia noko om den praktiske framgangsmåten for val, representativitet blant veljarane, korleis kanalane i valet skal veljast ut og det minste talet kanalar ein kan velja blant. Det bør òg vera ei vurdering av om det skal vera ulike framgangsmåtar for abonnementsval for analoge og digitale kabelnett på grunn av at det i digitale kabelnett i større grad kan vera teknisk mogeleg å gi abonnentane dei kanalane dei ynskjer. Slike reglar må på ei særskilt høyring og deretter fastsetjast i forskrifta til lova. Departementet har derfor ikkje funne grunnlag for å endra det framlegget til lovendring som vart presentert i høyringsnotatet om oppheving av § 4-6.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eirin Faldet, Trond Giske og Torny Pedersen, fra Høyre, Brit I. H. Andreassen, lederen Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Ola T. Lånke og Oddny Omdal og fra Senterpartiet, Eli Sollied Øveraas, viser til Ot.prp. nr. 76 (2004-2005) om endringer i lov om kringkasting. Hensikten med proposisjonen er å innføre et mer nyansert sanksjonssystem enn det som finnes i dag ved brudd på kringkastingen, kringkastingforskriften og vilkår gitt i loven. Det foreslås også enkelte andre endringer i loven.

Komiteen vil understreke at det er viktig at norske kringkastinger og andre som sprer kringkasting til publikum gjør dette innenfor et rettslig ramma som er fastsatt i norsk og internasjonalt regelverk for kringkasting.

Komiteen viser til at Regjeringen legger opp til en revidering av sanksjonsreglene. Ved brudd på lov- og regelverket om kringkasting kan straff, gebyr, advarsel og tvangsmulkt benyttes. Komiteen vil understreke at bruken av disse reaksjonsmåtene ikke må være i strid med yttingsfriheten i Grunnloven § 100 og EMK art. 10 samt ikke gripe inn i den redaksjonelle friheten. Komiteen viser til at Regjeringen legger vekt på at forholdet mellom de nye reglene, yttingsfriheten og den redaksjonelle friheten må være klart. Komiteen støtter dette.

Komiteen mener det er viktig at også lov og regelverket ikke må være i strid med eller oppfattes til å være i strid med yttingsfriheten slik flere av høyringsinstansene har påpekt når det gjelder de nye reg-

lene om forbud om salgsmessige omtale og skjult reklame.

Komiteen er enig med Regjeringen i at reaksjoner mot brudd på programforpliktelser gitt gjennom lov og konsesjon kan ha følger for den redaksjonelle virksomheten. Dette kan for eksempel dreie seg om forpliktelser til å sende barneprogram.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er i utgangspunktet uenig i de strenge konsesjonskrav som stilles til kringkastingsvirksomheter. Frie medier er en av de viktigste grunnpillarer i et aktivt demokrati og en av de viktigste komponenter i et rikt og variert kultur- og meningsmangfold. Frie medier bidrar til en variert og aktiv debatt rundt aktuelle problemstillinger, og gir folk underholdning, rekreasjon og nyttig kunnskap. Det bør ikke være en statlig oppgave å begrense muligheten til å etablere og drive kringkastingsvirksomheter.

Disse medlemmer mener at dagens system med kringkastingskonsesjoner er anakronistisk og lite hensiktsmessig. Det bør være slik at alle som ønsker å starte kringkastingsvirksomheter i utgangspunktet skal få tillatelse. Ved avslag hviler det et særlig ansvar på det offentlige til å begrunne hvorfor slik tillatelse ikke gis.

Disse medlemmer erkjenner at det likevel finnes et system med kringkastingskonsesjoner. De eksisterende konsesjonsinnehavere har derfor en plikt til å innrette seg etter de konsesjonskrav som stilles. Noen av konsesjonsinnehaverne har fått sine konsesjoner i konkurranse med andre søkere. Det ville derfor være urimelig å la dem "slippe unna" kravene. Disse medlemmer støtter derfor sanksjonsregler som er effektive, nyanserte og rettfærdige overfor konsesjonsinnehaver, publikum og andre parter.

Straff

Komiteen er enig med Regjeringen at straff for brudd på reglene, bare skal brukes ved alvorlige brudd på regler som verner om viktige samfunnsmessige interesser. Komiteen viser også til at ved at virkeområdet for gebyrer utvides samt at tvangsmulkt innføres, vil det være mindre behov for å benytte straff som reaksjonsform. Komiteen støtter Regjeringen i at straff bør benyttes ved brudd på følgende regler:

- § 2-1 første og tredje ledd. Konsesjons- og registreringsplikt for å drive kringkasting
- § 2-4 Melding fra statsmyndighet mv.
- § 2-7 Beskyttelse av mindreårige seere
- § 3-1 andre ledd. Forbud mot reklame særskilt rettet mot barn og reklame i tilknytning til barneprogram

- § 4-5 første ledd bokstav b og d. Forbud mot videresending av visse program
- Kapittel 9 Ulovlig kringkasting fra skip og fly i internasjonalt område mv.

Gebyr

Komiteen er enig med Regjeringen i at gebyr kan benyttes i stedet for straff og at virkeområdet utvides til å gjelde brudd på reglene i kapittel 2 (blant annet konsesjonsreglene), §§ 6-4 (NRK) og 8-1 og 8-2 (bl.a. regler om meldeplikt). Hensikten er å innføre et mer differensiert reaksjonssystem for brudd på andre deler av regelverket enn reklame- og sponorerreglene. Når det gjelder gebyrets størrelse, viser komiteen til at dette fastsettes ut fra hva den ansvarlige har tjent på regelbruddet.

Advarsel

Komiteen er enig med Regjeringen når det gjelder bruk av advarsel. Ved første gangs regelbrudd vil advarsel være naturlig i de fleste tilfeller. Komiteen er enig i presiseringene om at kableiere skal omfattes og at begrepet "den ansvarlige" skal tas inn i § 10-2 slik at det klargjøres hvem som skal få advarselen.

Tvangsmulkt

Komiteen støtter Regjeringen om at forslaget om tvangsmulkt skal kunne benyttes ved brudd på reglene i kapittel 2 (bl.a. konsesjonsregler), kapittel 3 (regler om reklame og sponing), kapittel 4 (regler om videresending mv. i kringkastingsnett), §§ 6-4 (NRK) og 8-1 og 8-2 (m.a. regler om meldeplikt), eller forskrift eller enkeltvedtak. Komiteen er enig i at tvangsmulkt er et egnet reaksjonsmiddel for å tvinge fram handlinger eller for å avslutte ulovlige forhold. Komiteen vil understreke at tvangsmulkt ikke skal brukes som forhåndssensur, men brukes når en plikt er brutt. Komiteen støtter de forslag Regjeringen har for hvordan et vedtak om tvangsmulkt skal gjennomføres.

Forbud mot salgsfremmende omtale og skjult reklame

Komiteen viser til at Regjeringen foreslår at regelverket om skjult reklame i kringkastingsprogram blir flyttet fra kringkastingsforskriften til loven.

Komiteen viser til at det i dag er flere regler i kringkastingsloven og forskriften som skal sikre at innholdet i program er basert på redaksjonelle prioriteringer og ikke markedsfører varer eller tjenester fra selskap som har betalt for dette og som står bak programmet.

Komiteen er enig med Regjeringen om at regelverket må opprettholde klare skiller mellom redak-

sjonelt innhold og reklamebudskap. Komiteen mener derfor at skjult reklame fortsatt skal være forbudt, men mener Regjeringen med sitt forslag foretar en vesentlig utvidelse av hva som skal være omfattet av forbudet.

Komiteen viser til at Regjeringens forslag innebærer at en presentasjon av en vare, tjeneste, sak eller idé dersom presentasjonen skjer bevisst i markedsføringsøyemed og publikum kan villedes med hensyn til presentasjonens art av markedsføring vil bli forbudt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at forslaget kan innebære at omtale av for eksempel en konsert eller teaterstykke kan bli regnet som skjult reklame da slike innslag er tilsiktet, altså bevisst, og vil ha en markedsførende effekt.

Disse medlemmer mener dette forslaget griper inn i den redaksjonelle friheten til en kringkaster og gjør det svært vanskelig å drive forbrukerjournalistikk. Høringsinstansene som NRK, Kanal 24, P4 og TV 2, Norsk Journalistlag, Norsk Presseforbund, Norsk Redaktørforening er mot forslaget fordi de mener det strider mot yttringsfriheten og den redaksjonelle friheten.

Disse medlemmer er kjent med at departementet mener at forbrukerjournalistikk ikke er reklame, selv om dette ikke fremgår av selve lovforslaget. Disse medlemmer mener primært at dagens regelverk fungerer godt og mener primært at ingen endring av regelverket er nødvendig.

Disse medlemmer mener at dersom en lovendring skal gjennomføres bør lovteksten i §1-1 femte ledd bli endret. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting gjøres følgende endring:

§ 1-1 femte ledd skal lyde:

Med skjult reklame menes muntlig eller visuell presentasjon i programmer av en vareprodusents eller en tjenesteleverandørs varer, tjenester, navn, varemerke eller virksomhet, dersom presentasjonen fra kringkastingsforetakets side skjer forsettlig for å tjene reklameformål og publikum kan villedes med hensyn til presentasjonens art. Slik presentasjon anses som forsettlig særlig dersom den skjer mot betaling eller lignende godtgjøring."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til proposisjonen der det heter at:

"ein må skilja mellom verknaden av og motivet for sendinga i denne samanhengen. Er programmet redaksjonelt motivert, er det ikkje skjult reklame, sjølv om det kan hende programmet har salsfremjande effekt."

Disse medlemmer vil understreke at ethvert innslag eller omtale av et produkt eller tjeneste som er klart redaksjonelt begrunnet og der det ikke ligger noe markedsførende, kommersielt motiv bak presentasjonen, ikke rammes av forbudet. Disse medlemmer viser videre til brev fra statsråden av 31. mai 2005 (vedlegg).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Regjeringen foreslår å endre § 4-5 slik at Medietilsynet kan legge ned forbud mot videresending av fjernsynssendinger med innhold som i alvorlig grad kan være skadelige for den fysiske, psykiske og moralske utviklinga hos mindreårige. I dag gjelder dette videresending i kabelnettet av pornografi og vold som er i strid med norsk lov. I tillegg foreslås det at Medietilsynet kan legge ned forbud mot salg, utleie eller markedsføring av innretninger eller tjenester som har til hensikt å gi tilgang til slike fjernsynskanaler som er nemnt i § 4-5 første ledd.

Flertallet støtter forslagene, men vil presisere at brudd på innhold i reglene må være åpenbare, vesentlige og alvorlige. Sendingene fra vedkommende kringkaster må også være i strid med artikkel 22 nr. 1 minst to ganger de siste tolv månedene før Medietilsynet kan starte en stansingsprosedyre, jf. artikkel 2a nr. 2 bokstav b og forskrifta § 4-5.

Flertallet støtter også Regjeringens presisering om at loven ikke skal ramme innretninger og tjenester som har til formål å formidle lovlig programinnhold. I praksis betyr dette at ulovlige kanaler må fjernes fra tilgangskortene som er for salg. Det innebærer også at ulovlig programinnhold ikke kan nyttes i markedsføringen av kortene. Flertallet vil understreke at det skal vurderes nøye å stanse formidling av bare de ulovlige programmene uten at hele kanalen fjernes, slik det gjøres i kabelnettet i dag.

Flertallet er enig med Regjeringen i at det ikke skal fremmes lovendringer som skal hindre satellittaksesselskap som ikke bruker forhandlernet i Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser en klar forskjell på salgsfremmende omtale og skjult reklame. Salgsfremmende omtale vil i stor grad stoppes av mediene selv, da de er underlagt presseetiske regler som i lang tid har vist seg å fungere svært godt.

Disse medlemmer merker seg at skjult (og i noen tilfelle ikke så skjult) reklame har vært en del av

vår mediehverdag i mange år allerede. Slik skjult reklame vil lett kunne bli enda vanligere i flere og flere sammenhenger, også utenfor kringkastede medier. Samtidig kan den internasjonale utviklingen føre til at slik skjult reklame i utenlandske produksjoner i større grad kommer inn i norske kanaler. Å innføre regler mot skjult reklame vil dermed kunne begrense hvilke utenlandske programmer som kan vises på norske kanaler.

Disse medlemmer mener at det i større grad vil bli forbrukerne som ved sine valg av programinnhold vil styre utviklingen av skjult reklame. Forbrukere er ikke bevisstløse, ukritiske og passive mottakere av innhold. De fleste forbrukere er kritiske, kravstore og aktivt velgende forbrukere. Leverandører av programinnhold vet dette og er klar over at de ikke kan tilby forbrukerne dårlig programinnhold, fylt med skjult reklame. Slik innhold vil velges bort. Forbrukerne vil kun godta reklame hvis de føler at de får noen igjen for det.

Oppheving av ordninga med tvisteløysingsorgan i visse typer saker

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Regjeringen går inn for at dersom valg av hvilke kringkastingsendinger som skal videresendes i kabelnettet ikke er gjennomført i samsvar med loven, kan Medietilsynet pålegge kabeleier eller den som disponerer kabelnettet å gjennomføre nytt valg. Som en konsekvens av dette foreslås det å oppheve § 4-6. Dette innebærer at dagens konfliktløsningsordning dersom abonnenter og kabeleiere ikke blir enige om programtilbudet faller bort.

Flertallet støtter forslagene fra Regjeringen. Flertallet vil også understreke at det er viktig at slike valg går riktig for seg og at valgmuligheten gjøres reell. Lovforslagene bidrar til dette. Flertallet mener også det er viktig at kanalvalsreglene er lette å forstå for abonnentene og enkle å praktisere for kabeleierne. Flertallet mener reglene må inneholde formuleringer om framgangsmåte, hvem som skal kunne stemme, hvordan kanalene skal velges ut og hvor mange kanaler det skal kunne velges blant. Flertallet viser til at mange abonnenter har vært misfornøyd med måten kanalvalg skjer på. Det er derfor viktig at nye regler kommer raskt på plass.

Grensen for ulovlig/støtende innhold

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at kringkastingsloven i dag gir Medietilsynet mulighet til å forby kabeleiere å videresende visse program med ulovlig innhold, for eksempel pornografi og vold i strid med straffeloven. Forslaget vil gjøre reguleringen teknologinøytral,

slik at Medietilsynet også kan stanse videresending av ulovlige program via satellitt.

Disse medlemmer merker seg videre at Regjeringens forslag ikke diskuterer hvordan moderne teknologi gir foreldre og forbrukere som ikke ønsker slikt innhold muligheter til å unngå det. For eksempel kan man med digital-TV legge inn sperrer mot innhold som er støtende. Det er også slik at det meste av innhold som i Norge er ulovlig, i hovedsak blir distribuert på natten, når barn ikke er våkne.

Disse medlemmer har i en årrekke gått inn for å liberalisere grensene for hva som er tillatt å vise på TV. Det vil derfor være naturlig å videreføre denne linjen. Samtidig vil disse medlemmer vise til at moderne TV-teknologi gir mulighet for foreldre å sperre programmer og kanaler. Slike nye muligheter sikrer at barn og unge kan skjermes mot uønsket innhold, noe som gjør myndighetsinngrep unødvendig. Disse medlemmer mener at de nye mulighetene gir grunn til å liberalisere hvor grensen for ulovlig innhold skal gå. Det bør være slik at handlinger som er lovlige å utføre også skal kunne vises.

Disse medlemmer viser også til Stortingets behandling av ny § 100 i Grunnloven - yringsfrihet, hvor Fremskrittspartiet gikk inn for en styrking av vernet om yringsfrihet.

Kanalvalg i kabelnett

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at Norge er i dag det eneste landet i verden som har en abonnementsvalgordning, og andre land som tidligere har hatt tilsvarende ordninger har avskaffet valgordningen på bakgrunn av de negative konsekvensene det har hatt for abonnentene. Man kan regne med at kabel-TV-leverandørene i realiteten er utsatt for virksom konkurranse fra andre leverandører av TV-signaler (først og fremst bakkenettet og satellitt). Derfor kan man også anta at leverandørene er avhengige av å levere de kanalene som abonnentene ønsker. Leverandørene vil ha klare forretningsmessige grunner til å gi sine kunder det kundene vil ha.

Disse medlemmer merker seg at kabel-TV-leverandørene i dag har en svekket forhandlingsposisjon overfor programselskap når det er lovpålagt hvilke programmer som skal sendes. Dette fører til høyere kostnader for dem som abonnerer på TV gjennom kabel i forhold til dem som får TV levert på andre måter.

Disse medlemmer viser til at den teknologiske utviklingen har gitt større muligheter enn tidligere. Siden de fleste kabelnett i dag har langt større kapasitet enn de gamle nettene kan flere kanaler formidles. Det betyr at abonnentene i større grad får en reell valgfrihet i forhold til hvilke kanaler de ønsker, uavhengig av hvilke kanaler som er i "basispakken".

Abonentenes valgmuligheter øker helt uavhengig av om ordningen med kanalvalg opprettholdes.

Disse medlemmer mener derfor at kanalvalg er unødvendig.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting gjøres følgende endring:

§ 1-1 femte ledd skal lyde:

Med skjult reklame menes muntlig eller visuell presentasjon i programmer av en vareprodusents eller en tjenesteleverandørs varer, tjenester, navn, varemerke eller virksomhet, dersom presentasjonen fra kringkastingsforetakets side skjer forsettlig for å tjene reklameformål og publikum kan villedes med hensyn til presentasjonens art. Slik presentasjon anses som forsettlig særlig dersom den skjer mot betaling eller lignende godtgjøring.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til sine merknader og til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127
om kringkasting

I

Lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting blir endra slik:

§ 1-1 nytt femte ledd skal lyda:

Med skjult reklame menes presentasjon av en vare, tjeneste, sak eller idé dersom presentasjonen skjer bevisst i markedsføringsøyemed og publikum kan villedes med hensyn til presentasjonens art av markedsføring. Slik presentasjon anses som bevisst markedsføring særlig dersom den skjer mot betaling eller lignende godtgjøring.

Noverande femte og sjette ledd blir sjette og sjuande ledd.

§ 2-2 skal endrast slik:

Omgrepet "nærkringkasting" endrast til "lokalkringkasting".

Referansen til "lov av 23. juni 1995 nr. 39 om telekommunikasjon (teleloven)" blir erstatta med "lov

4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven)".

Ny § 3-3 skal lyda:

§ 3-3 *Forbud mot skjult reklame*

Kringkasteren skal ikke sende innslag som inneholder skjult reklame.

§ 3-4 tredje ledd skal lyda:

Sponsede program skal ikke oppmuntre til kjøp eller leie av sponsors eller tredje parts produkt eller tjenester, *herunder ved å inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til slike produkt eller tjenester, jf. likevel § 3-5.*

Ny § 3-5 skal lyda:

§ 3-5 *Premier i kringkastingsprogram*

I program der det forekommer premier får §§ 3-3 og 3-4 tredje ledd ikke anvendelse for premiepresentasjonen så lenge denne ikke er mer omfattende enn den informasjonen som med rimelighet er nødvendig for å orientere publikum om premien. Presentasjonen må ikke omfatte opplysninger om giveren eller andre av giverens produkter. Muntlig opplysning om hvem som er giver, er likevel tillatt. Det skal særlig vises varsomhet ved presentasjon av premier i barneprogram.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om utforming av premiepresentasjoner.

Overskrifta til kapittel 4 skal lyda:

Videresending i *kringkastingsnett mv.*

§ 4-4 tredje ledd skal lyda:

Dersom valg av hvilke kringkastingsssendinger som skal videresendes i kabelnettet ikke er gjennomført i samsvar med bestemmelsene i eller i medhold av denne lov, kan Medietilsynet pålegge kabeleier eller den som disponerer kabelnettet å gjennomføre nytt valg.

Noverande tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 4-5 skal lyda:

Medietilsynet kan i *forskrift eller enkeltvedtak* forby videresending av fjernsynskanaler som

- a) sender reklame i strid med norsk lov
- b) sender program med pornografi eller vold i strid med norsk lov *eller andre program som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, psykiske og moralske utvikling*
- c) sender program som kan være skadelige for barn eller ungdom når videresendingen skjer på tidspunkt barn eller ungdom er en dominerende seergruppe eller

d) sender program som norsk rett har funnet stridende mot straffelovens § 135 a.

Medietilsynet kan i forskrift eller enkeltvedtak forby salg, utleie eller markedsføring av innretninger eller tjenester som i det vesentlige har som formål å gi tilgang til fjernsynskanaler eller program som nevnt i første ledd bokstav b eller d.

Kongen gir i forskrift nærmere regler om unntak fra forbudet i første ledd bokstav a og om prosedyrer m.v. i forbindelse med nedlegging av forbud etter *første og andre ledd.*

§ 4-6 blir oppheva.

§ 10-1 første ledd skal lyda:

Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder straffes den som forsettlig eller uaktsomt *grovt eller gjentatte ganger* overtrer bestemmelsene i § 2-1 første eller tredje ledd, § 2-4, § 2-7, § 3-1 andre ledd, § 4-5 første ledd bokstav b og d, og kapittel 9 eller forskrift eller enkeltvedtak gitt med hjemmel i disse bestemmelser. *Medvirkning straffes på samme måte.*

§ 10-1 tredje ledd første punktum skal lyda:

Overtredelse eller medvirkning til overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av kapittel 9, jf. § 10-1 første ledd, kan straffes uten hinder av de begrensninger som følger av straffelovens §§ 12, 12 a og 13 første og andre ledd.

§ 10-2 skal lyda:

Når denne lov eller bestemmelse eller vilkår fastsatt i medhold av loven er overtrådt, kan Medietilsynet gi *den som er ansvarlig for overtredelsen* advarsel.

§ 10-3 første og andre ledd skal lyda:

Medietilsynet kan ved overtredelse av *bestemmelsene i kapittel 2, 3, § 6-4, § 8-1 og § 8-2 eller forskrift eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av disse bestemmelsene, ilegge den som er ansvarlig for overtredelsen* overtredelsesgebyr til staten beregnet etter nærmere regler fastsatt av *Kongen.*

Kongen kan gi regler om forhøyet gebyr ved gjentatt overtredelse. Medietilsynet kan i særlige tilfeller frafalle ilagt overtredelsesgebyr.

Ny § 10-4 skal lyda:

§ 10-4 *Tvangsmulkt*

For å sikre at plikter etter bestemmelsene i kapittel 2, 3 og 4 og § 6-4, § 8-1 og § 8-2 eller forskrift eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av disse bestemmelsene blir oppfylt, kan Medietilsynet ilegge den ansvarlige for oppfyllelsen tvangsmulkt.

Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Ved løpende mulkt kan Medietilsynet bestemme at mulkten enten skal begynne å løpe en uke etter vedtaket om tvangsmulkt, eller fra en særskilt fastsatt frist for oppfyllelse av plikten dersom denne fristen er utløpt uten at plikten er oppfylt. Ved tvangsmulkt i form av et engangsbeløp kan Medietilsynet bestemme at mulkten skal betales ved en særskilt fastsatt frist for oppfyllelse av plikten dersom denne fristen er utløpt uten at plikten er oppfylt.

Tvangsmulkt tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

Medietilsynet kan i særlige tilfeller redusere eller frafalle påløpt tvangsmulkt.

Kongen kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om illeggelse av tvangsmulkt, herunder om vilkår for tvangsmulkt og om tvangsmulktens størrelse og renter ved forsinket betaling.

Noverande §§ 10-4 og 10-5 blir §§ 10-5 og 10-6.

II

Denne lova trer i kraft frå det tidspunktet Kongen fastset. Dei enkelte reglane kan setjast i kraft til ulik tid.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 2. juni 2005

Sonja Irene Sjøli

leder

Trond Giske

ordfører

Vedlegg**Brev fra Kultur- og kirkedepartementet v/statsråden til familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, datert 31. mai 2005****Ad spørsmål til Ot.prp. nr. 76 (2004-2005) om endringer i kringkastingloven**

Vi viser til komiteens brev av 31. mai d.å., med spørsmål knyttet til regjeringens forslag om regulering av skjult reklame. Komiteen ber departementet klargjøre hva realitetene i regjeringens forslag er kontra dagens ordning og kringkastingssjefs Bernander utlegning av forslaget.

Dagens regulering av skjult reklame i kringkasting finnes i dag i kringkastingforskriften. Det innebærer at det er lite veiledende forarbeider til forståelsen av reglene. Det har også vært reist spørsmål om reglene har tilstrekkelig hjemmel i loven. For å gjøre praktiseringen av reglene mer forutsigbar og rydde hjemmelsspørsmålet av veien, foreslo departementet å lovfeste forbudet mot skjult reklame gjennom å innføre en definisjon av begrepet skjult reklame og en forbudsbestemmelse (forslag til § 14 nytt femte ledd og ny § 3-3 i loven)

I lovforslaget gjøres det rede for hvilke sendinger og programmer departementet mener bør være omfattet av forbudet mot skjult reklame og hva man skal legge vekt på når forbudet skal håndheves av kringkastingmyndighetene. Definisjonen departementet foreslår ligger nær opp til definisjonen av skjult reklame i TV-direktivet. Departementet gjør det helt klart at man gjennom forbudet også ønsker å ramme programmer som kringkasteren ikke selv har produsert, men der kringkasteren gjennom avtaler om produksjon mv. kan forhindre at programmet inneholder skjult reklame. Skjult reklame i visse innkjøpte programmer skal likevel ikke rammes, jf. lovframlegget pkt. 3.4 og merknadene til § 1-1 nytt femte ledd.

Kringkastingssjef Bernander hadde i en kronikk i Dagbladet 8. mai d.å. en utlegning av departementets forslag som gir inntrykk av at Medietilsynet skal kunne forby enhver positiv omtale av produkter, tjenester mv. i programmer så sant presentasjonen kan ha en markedsførende effekt. Dette er ikke en riktig forståelse av departementets forslag. Som det framgår av pkt. 3.4, merknadene til § 1-1 nytt femte ledd og selve bestemmelsen er det tre kriterier som må være oppfylt for at det skal omfattes av definisjonen av skjult reklame:

Det er krav om

- *bevisst omtale* av et produkt, tjeneste e.l.,
- et krav om at *den bevisste omtalen skal ha et markedsføringsmotiv* og
- at *det markedsførende motivet ikke er gjort klart for publikum.*

Jeg viser også til omtalen i pkt 3.4 i Ot.prp. nr. 76. Her uttaler departementet: "*Ein må skilja mellom verknaden av og motivet for sendinga i denne samanhengen. Er programmet redaksjonelt motivert, er det ikkje skjult reklame, sjølv om det kan hende har salsfremjande effekt*". I utkastet til definisjon av skjult reklame framgår det også at det er der "*...presentasjonen skjer bevisst i markedsføringsøyemed*" at man snakker om skjult reklame. Det er derfor klart både i begrunnelsen og lovforslaget at ethvert innslag eller omtale av et produkt, tjeneste ell. som er klart redaksjonelt begrunnet og der det ikke ligger noe markedsførende, kommersielt motiv bak presentasjonen, ikke rammes av forbudet.